

N:o 61.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse af § 4 i lagen den 24 maj 1895, angående anskaffande af hästar och fordon för krigsmagtens ställande på krigsfot; gifven Stockholms slott den 19 mars 1897.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden för denna dag, vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen

att antaga en så lydande

Lag

angående ändrad lydelse af § 4 i lagen den 24 maj 1895, angående anskaffande af hästar och fordon för krigsmagtens ställande på krigsfot.

Härigenom förordnas, att § 4 i lagen den 24 maj 1895, angående anskaffande af hästar och fordon för krigsmagtens ställande på krigsfot, skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 4.

1. Inom hvarje kommun skall å kommunalstämma eller af stadsfullmäktige eller, der sådane icke finnas, å allmän rådstuga utses en särskild nämnd af fem personer, hvilken, efter det Konungen förordnat om krigsmagtens ställande på krigsfot, inom kommunen uttager de hästar, som, enligt § 3, skola å mönstringsställena tillhandahållas.

Ledamöterna i denna nämnd väljas för fem år. Afgår ledamot under den för honom bestämda tjänstgöringstid, anställs fyllnadsval; och bör den sålunda valde tjänstgöra under den tid, som för den afgångne återstått.

I fråga om valbarhet till denna nämnd, rätt att afsäga sig ledamotskap i densamma samt vilkoren för nämndens beslutsmessighet gäller i tillämpliga delar hvad i förordningen om kommunalstyrelse på landet finnes för kommunalnämnd i enahanda afseenden stadgadt.

2. Vid hästarnes uttagning bör nämnden tillse, att bördan, så vidt ske kan, jemnt fördelas, och skola hästar af synnerligen högt värde vid valet förbigås.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Axel Rappe.

Utdrag af protokollet öfver landtförsvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 19 mars 1897.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern **BOSTRÖM**,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena **grefve DOUGLAS**,
 Statsråden: friherre **ÅKERHIELM**,
WIKBLAD,
 friherre **RAPPE**,
CHRISTERSON,
WERSÅLL,
ANERSTEDT,
VON KRUSENSTJERNA.

Departementschefen, statsrådet friherre Rappe, yttrade härefter:

»I § 4 af lagen den 24 maj 1895, angående anskaffande af hästar och fordon för krigsmagtens ställande på krigsfot, stadgas, att inom hvarje kommun skall ofördröjligen, efter det Konungen förordnat om krigsmagtens ställande på krigsfot, å kommunalstämma eller af stadsfullmäktige eller, der sådane icke finnas, å allmän rådstuga utses en särskild nämnd af fem personer, hvilken inom kommunen uttager de

hästar, som, enligt § 3 i samma lag, skola å mönstringsställena tillhandahållas. Ledamöterna i denna nämnd skola alltså utses först efter det Konungen förordnat om krigsmagtens ställande på krigsfot, d. v. s. mobiliseringsorder utgått.

Vid uppgörande af de nya mobiliseringsplanerna för armén har det emellertid visat sig, att berörda bestämmelse skulle under vissa förhållanden kunna komma att allt för mycket fördröja mobiliseringen. Då nemligen ledamöterna i nämnden skola, så vidt angår kommun å landet, utses å kommunalstämma, men sådan stämma icke kan hållas utan föregående pålysning i kyrka, kan det komma att inträffa att ända till 6 å 7 dagar förflyta efter det kungörelse om mobilisering utfärdats, innan val af ledamöter i nämnden kan inom landtkommunerna ega rum; och då man betänker att vid mobilisering hvarje dag, ja snart sagdt hvarje timma, hvarmed den därför erforderliga tiden kan förkortas, är af betydelse, har jag ansett mig böra fästa Eders Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet på detta förhållande och ifrågasätta vidtagande af åtgärder för vinnande af ändring härutinnan.

Den i detta hänseende lämpligaste utvägen har synts mig vara, att bestämmelserna i lagens § 4 så ändras, att ledamöterna i nämnden skola utses redan under fredstid, i likhet med hvad i § 11 af lagen den 24 maj 1895, angående skyldighet för kommuner och enskilde att fullgöra rekvisioner för krigsmagtens behof, finnes bestämdt i fråga om der omförmälda, af landsting eller stadsfullmäktige utsedda personer. Härigenom skulle vinnas, att nämnden kunde träda i verksamhet omedelbart efter det kungörelsen om mobiliseringen kommit vederbörande kommunala myndighet till handa, hvilket under alla förhållanden skulle medföra en tidsvinst af åtminstone en dag och i vissa fall, såsom jag ofvan erinrat, af ända till 6 å 7 dagar.

Det torde dock icke vara nödigt att besvära kommunerna med att *ärligen* förrätta dylika val. Enligt § 2 af ifrågavarande lag skall hvart femte år fastställas ny fördelning af det antal hästar, som det åligger de särskilda kommunerna att vid mobilisering tillhandahålla, och jag har därför tänkt mig, att val af ledamöter i den särskilda nämnden jemväl skulle kunna ega rum hvart femte år, i hvilket fall ledamöterna naturligtvis skulle väljas för fem år. Då nämnden emellertid städse bör vara beredd att ofördröjligen träda i verksamhet, men det kan under en så lång tid lätt nog inträffa, att en eller flere ledamöter i nämnden till följd af dödsfall eller afflyttning från kommunen eller af annan orsak upphöra att vara ledamöter i nämnden, torde det vara nödigt att meddela bestämmelser om utseende af personer att i de af-

gåendes ställe inträda i nämnden; och har det härvid synts mig, som skulle i detta fall en bestämmelse af enahanda lydelse som den, hvilken i afseende å utseende af kommunalfullmäktige återfinnes i andra punkten af § 30 i förordningen om kommunalstyrelse å landet, finnas lämplig.

I enlighet med de åsikter jag nu uttalat har jag låtit uppgöra förslag till lag angående ändrad lydelse af § 4 i lagen den 24 maj 1895, angående anskaffande af hästar och fordon för krigsmagtens ställande på krigsfot, hvilket lagförslag i öfriga hänseenden icke innehåller några afvikelser från nu gällande lags bestämmelser.

Härvid torde jag dock få erinra, att, om detta lagförslag godkännes, följer deraf, att då enligt § 5 mom. 2 i nu gällande lag vederbörande kommun skall *i den ordning § 4 bestämmer* utse en ledamot i den mönstringskommission, som skall pröfva hästarnes och fordonens duglighet, jemväl nämnde ledamot hädanefter skulle komma att utses i fredstid och för fem år, äfvensom att, derest han under de fem åren afginge, ny ledamot skulle i hans ställe utses för den återstående tjänstgöringstiden.

På grund af hvad jag sålunda anført, hemställer jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen

att antaga en så lydande

Lag

angående ändrad lydelse af § 4 i lagen den 24 maj 1895, angående anskaffande af hästar och fordon för krigsmagtens ställande på krigsfot.

Häri genom förordnas, att § 4 i lagen den 24 maj 1895, angående anskaffande af hästar och fordon för krigsmagtens ställande på krigsfot, skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 4.

1. Inom hvarje kommun skall å kommunalstämma eller af stadsfullmäktige eller, der sådane icke finnas, å allmän rådstuga utses en särskild nämnd af fem personer, hvilken, efter det Konungen förordnat om krigsmagtens ställande på krigsfot, inom kommunen uttager de hästar, som, enligt § 3, skola å mönstringsställena tillhandahållas.

Ledamöterna i denna nämnd väljas för fem år. Afgår ledamot under den för honom bestämda tjänstgöringstid, anställes fyllnadsval; och bör den sålunda valde tjänstgöra under den tid, som för den afgångne återstått.

I fråga om valbarhet till denna nämnd, rätt att afsäga sig ledamotskap i densamma samt villkoren för nämndens beslutsmessighet gäller i tillämpliga delar hvad i förordningen om kommunalstyrelse på landet finnes för kommunalnämnd i enahanda afseenden stadgadt.

2. Vid hästarnes uttagning bör nämnden tillse, att bördan, så vidt ske kan, jemnt fördelas, och skola hästar af synnerligen högt värde vid valet förbigås.

Till denna, af statsrådets öfrige ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lemna nådigt bifall; och skulle nådig proposition i ämnet, sådan den finnes detta protokoll bilagd, till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo:

Edv. Bergensträhle.